

ОЦІНКА ХУДОБИ СТВОРЮВАНОЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ АНГУСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ

*Е.М. Доротюк, доктор сільськогосподарських наук, професор
В.Г. Прудніков, доктор сільськогосподарських наук, професор
О.І. Колісник, кандидат сільськогосподарських наук
Харківська державна зооветеринарна академія, Україна*

У статті наведено результати досліджень живої маси і відтворювальних якостей корів створюваної української ангуської м'ясної породи в порівнянні з аналогами абердин-ангуської породи британської селекції. Встановлено, що ці тварини перевершують за усіма основними показниками м'ясної продуктивності, що дозволяє їм стати найбільш розповсюдженими із сучасних м'ясних порід України.

Ключові слова: порода, генотип, жива маса, відтворна здатність.

Постановка проблеми. Забезпечення населення країни найціннішим білковим продуктом тваринництва, особливо м'ясом, є однією із актуальніших проблем агропромислового комплексу. При цьому виробництву яловичини приділяється важливе значення, оскільки в структурі споживання м'яса усіх видів на її долю припадає більше 50 %. Нині в Україні виробництво яловичини ведеться за рахунок худоби молочного і комбінованого напрямків продуктивності. Разом із тим, при підвищенні молочності корів дійних стад їх чисельність різко скоротилася, що знизило виробництво яловичини. Світовий досвід свідчить, що в цих умовах вирішити цю проблему можливо лише за рахунок розвитку галузі спеціалізованого м'ясного скотарства, яка б дозволила забезпечити населення високоякісною яловичиною, телятиною.

Головним напрямком розвитку м'ясного скотарства в Україні є удосконалення існуючих і створення нових м'ясних порід конкурентоспроможних за рівнем продуктивності, якості яловичини, технологічністю та відтворювальною здатністю.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Важливою умовою розвитку цієї галузі є наявність генофонду м'ясних порід з високим потенціалом м'ясної продуктивності, добре пристосованих до природно-економічних умов окремих зон. У результаті тривалої селекційно-племінної роботи в Україні створено українську, волинську, поліську, південну та знам'янський тип поліської м'ясної породи. Крім того, в Україні утримується у невеликій кількості імпортна худоба: шароле, лімузинська, герефордська та інші [1-3]. Дослідження показують, що майже всі м'ясні породи мають низьку молочність, а відтак і невисоку живу масу телят при відлученні. Відомо, що найбільш розповсюдженою у

багатьох країнах світу є абердин-ангуська порода. Із імпортих м'ясних порід в Україні ця порода є найбільш широко розповсюдженою. Вона належить до дрібних порід: корови мають живу масу 400-450 кг, бугаї-плідники – 500-900 кг. Це пояснюється їх інтенсивною селекцією за скоростиглістю, що відбилося на схильності тварин до раннього ожиріння і низькою інтенсивністю росту молодняка. Невисокі прирости пояснюється низькою молочністю корів-матерів.

У результаті порода є неконкурентоспроможною. Тому в нинішніх умовах важливе значення має створення нової української ангуської м'ясної породи на базі місцевих абердин-ангусів з використанням генофонду кращої імпортової худоби абердинів.

Мета дослідження – визначити продуктивні та племінні якості аберди-ангуської худоби та розробити програму створення української ангуської м'ясної породи.

Матеріали і методика. Проведено експедиційне обстеження у 47 господарствах 14 областей, які в Україні на початок 2010 року розводили худобу абердин-ангуської породи, дані узагальнено щодо подальшого її удосконалення в напрямку створення нової української ангуської породи.

Науково-господарський дослід проводили протягом 2006-2012 років у ПП Агрофірмі «Світанок» Нововодолазького району Харківської області (табл. 1).

Таблиця 1

Схема науково-господарського дослідження

Група	Генотип (порода)	Кількість корів
I – контрольна	дрібний британської селекції	25
II – дослідна	крупний створюваної нової української ангуської	25

В основу роботи покладено метод чистопородного розведення місцевих абердин-ангусів з використання м'ясних ангусів американської селекції.

Породотворним процесом передбачалося максимально поєднати в ангуській м'ясній породі цінні якості (американських ангусів – масивність, високу молочність, енергію росту; місцевих абердин-ангусів – легкість отелень, міцність кістяка і копитного рогу).

Оцінку конституції та екстер'єрних особливостей корів проводили за 100-бальною шкалою. При цьому звертали увагу як на окремі статі тіла, так і на загальний вид тварин, характерний для вираження типу.

Відтворювальні особливості корів: плодючість, тривалість тільності, масу та розвиток телят вивчали шляхом аналізу документів первинного зоотехнічного обліку.

Результати досліджень. Відомо, що жива маса корів – один із найважливіших селекційних показників, зв'язаних з м'ясною продуктивністю, молочністю і крупноплідністю. Дані, що характеризують живу масу корів, наведено у таблиці 2.

Із даних таблиці 2 видно, що в усі вікові періоди дослідні корови мали більшу статистично вірогідну живу масу. Слід відзначити, що різниця за цим показником на користь корів дослідної групи з віком поступово збільшувалась. У дорослих корів вона склала 122кг (12,5 %).

Таблиця 2

Жива маса корів різних генотипів, кг

Вік		Група		Різниця на користь дослідної групи	
років	отелення	контрольна	дослідна	кг	%
3	1	420±5,8	508±8,2	88	12,1
4	2	449±10,2	562±6,7	113	12,5
5 і старше	3 і старше	480±6,5	602±10,2	122	12,5

Враховуючи, що ефективність м'ясного скотарства у вирішальній мірі визначається кількістю одержаних телят і їх живою масою при відлученні, нами проведено порівняльне вивчення показників відтворної здатності корів (табл. 3).

Таблиця 3

Характеристика відтворювальної здатності корів

Показник	Група		Різниця на користь дослідної групи, %
	контрольна	дослідна	
Кількість отелень	5,0	5,0	–
Одержано живих телят, гол.	5,0	5,0	–
Вирощено телят до відлучення, в розрахунку на 100 корів, %	98	100	2,0
Жива маса телят, кг: новонароджених;	26	32	12,3
відлучених у 8-міс. віці	172	265	15,4

Одержані результати свідчать, що жива маса новонароджених телят у корів створюваної української ангуської породи в порівнянні з аналогами контрольної групи вище на 6 кг (12,3 %), а при відлученні на 93 кг (15,4 %). Це означає, що більш висока продуктивність цих тварин формується в утробний період. Після народження висока енергія росту їх забезпечується більшою молочністю корів.

Висновки і перспективи подальших досліджень:

1. Широко розповсюджена в Україні абердин-ангуська порода британської селекції належить до найбільш дрібних тварин великої рогатої худоби, незважаючи на високі й стабільні відтворювальні та материнські якості (легкість отелень), є неконкурентоспроможною.

2. Враховуючи сучасні вимоги ринкової економіки, найважливішим напрямом селекції на базі абердин-ангуської худоби є створення нової української ангуської м'ясної породи, яка за живою масою новонароджених телят перевершує на 6 кг (12,3%), при відлученні 93 кг (15,4%), дорослих тварин – на 122 кг (12,5%).

Проведені дослідження свідчать про необхідність розширення ареалу української ангуської породи, що буде сприяти розвитку м'ясного скотарства в Україні та збільшенню виробництва яловичини.

Література

1. Доротюк Е. М. М'ясне скотарство – джерело високоякісної яловичини та важкої шкіряної сировини / Е. М. Доротюк. – Х.: Тираж 51, 2006. – 320с.
2. Доротюк Е. М. Ефективність інтродукції абердин-ангуської породи різних генотипів / Е. М. Доротюк, В. Г. Прудніков, О. І. Колісник // Науково-технічний бюлетень. – 2004. – № 95. – С. 72–75.
3. Колісник О. І. Акліматизація абердин-ангуської породи у північно-східному регіоні України / О. І. Колісник // Тваринництво України. – 2007. – № 7. – С. 14–15.

Э. Н. Доротюк, В. Г. Прудников, А. И. Колесник. ОЦЕНКА СКОТА СОЗДАВАЕМОЙ НОВОЙ УКРАИНСКОЙ АНГУССКОЙ МЯСНОЙ ПОРОДЫ.

В статье приведены результаты исследований живой массы и воспроизводительных качеств коров создаваемой украинской ангусской мясной породы в сравнении с аналогами абердин-ангусской породы британской селекции. Установлено, что эти животные не только превосходят по всем основным показателям мясной продуктивности, что позволяет им стать наиболее широко распространенными в Украине.

E. Dorotyuk, V. Prudnikov, O. Kolesnik. EVALUATION OF CATTLE CREATED BY NEW UKRAINIAN ANGUS BEEF BREEDS.

The results of studies of live weight and reproductive traits of cows produced by Ukrainian Angus beef breed in comparison with analogues of Aberdeen-Angus breed of British breeding. Found that these animals are not only superior to all the main indicators of meat productivity, allowing them to become more widespread in Ukraine.